

Η προάσπιση των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων και ο ρόλος των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

Ημερίδα

Ένωσης για την Προάσπιση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων και
Εμπορίου και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών

Αθήνα, 4 Ιουνίου 2018

Στέφανος Πετροπουλάκος

Δικαστικός Πληρεξούσιος Α' ΝΣΚ, ΜΔΕ

Εισαγωγή

Στο άρθρο 52 του ν. 4387/2016 προβλέπεται η σύσταση **Διοικητικών Επιτροπών** του ΕΦΚΑ με κύρια αρμοδιότητα την εξέταση ενδικοφανών και εν γένει διοικητικών προσφυγών.

Οι Επιτροπές αυτές θα συσταθούν με **απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**, μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΦΚΑ και αφού δημοσιευθεί το Προεδρικό Διάταγμα που θα καταρτίζει τον Οργανισμό του ΕΦΚΑ (εκ του νόμου τεθείσα προθεσμία η 31^η.12.2016).

Με την απόφαση αυτή θα ρυθμιστούν και τα ζητήματα σύνθεσης, λειτουργίας και λοιπών αρμοδιοτήτων των εν λόγω Διοικητικών Επιτροπών.

Σήμερα, εξακολουθούν να λειτουργούν, μεταξύ άλλων, οι Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του ΟΑΕΕ, καθώς και τα Μονομελή Όργανα του ΟΓΑ, ως Διοικητικές Επιτροπές του ΕΦΚΑ (άρθρο 52 παρ. 2 περ. β' του ν. 4387/2016).

Με την παρούσα εισήγηση θα επιχειρηθεί η ανάδειξη του ρόλου που καλούνται να διαδραματίσουν οι Διοικητικές Επιτροπές και των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στη μέχρι τώρα λειτουργία τους, ενώ θα διατυπωθούν και ορισμένες προτάσεις ενόψει της σύστασης των Διοικητικών Επιτροπών του ΕΦΚΑ

Διάγραμμα Εισήγησης

1. Σύνθεση και βασική αρμοδιότητα των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

2. Ρόλος των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

2.1. Για τον ασφαλισμένο

2.2. Για τον Οργανισμό

2.3. Για το κοινωνικό σύνολο

3. Προβλήματα κατά τη λειτουργία των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

4. Προτάσεις ενόψει της σύστασης των Διοικητικών Επιτροπών του ΕΦΚΑ

5. Αντί επιλόγου

Σύνθεση και βασική αρμοδιότητα Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών (το παράδειγμα των ΤΔΕ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ)

Σύνθεση Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

Πρόεδρος (Νομός Αττικής: υπάλληλος ΓΓΚΑ ή εποπτευόμενου Οργανισμού, λοιποί Νομοί: μέλος ΝΣΚ ή συνταξιούχος δικαστικός λειτουργός ή υπάλληλος του Υπουργείου Εργασίας ή εποπτευόμενου Οργανισμού)

Μέλος-Εκπρόσωπος του Κράτους (Νομός Αττικής: Υπάλληλος ΓΓΚΑ ή εποπτευόμενου Οργανισμού, λοιποί Νομοί: υπάλληλος Υπουργείου Εργασίας ή εποπτευόμενου Οργανισμού)

Μέλος-Εκπρόσωπος των ασφαλισμένων

Μέλος-Εκπρόσωπος των εργοδοτών

Μέλος-Εκπρόσωπος του Οργανισμού (ο οικείος Διευθυντής-μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου)

Βασική αρμοδιότητα Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

Εξέταση ενστάσεων (ενδικοφανών προσφυγών) κατά πράξεων οργάνων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (έλεγχος νομιμότητας, αλλά και ουσιαστικής βασιμότητας των προσβαλλόμενων πράξεων)

«Οι ΤΔΕ του ΙΚΑ ερευνούν ελεύθερα τα πραγματικά και νομικά της υπόθεσης στοιχεία. Δύνανται για την ανεύρεση της αλήθειας να καλέσουν οποιονδήποτε για τη λήψη πληροφοριών, να εξετάσουν μάρτυρες, να ενεργήσουν αυτοψία, να προκαλέσουν ιατρικές γνωματεύσεις, να ζητήσουν πληροφορίες από κάθε αρχή και να λάβουν υπόψη τους οποιοδήποτε έγγραφο στοιχείο, χωρίς να δεσμεύονται από τα υποβληθέντα έγγραφα, αποφασίζουν δε ελεύθερα και κατά συνείδηση, σύμφωνα, όμως προς τον νόμο και τους κανονισμούς του Ιδρύματος»

Ο ρόλος των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

Η νομοθετική πρόβλεψη της ενδικοφανούς προσφυγής, ως μέσου ελέγχου νομιμότητας και ουσίας των προσβαλλόμενων πράξεων, παρέχει τα εξής πλεονεκτήματα:

Για τον ασφαλισμένο

Απλούστερη λύση (κατά κανόνα δεν εφαρμόζονται οι αυστηροί δικονομικοί κανόνες που προβλέπονται για τη δικαστική επίλυση των διαφορών-δεν απαιτείται δικόγραφο)

Ταχύτερη λύση (οι αποφάσεις εκδίδονται σε συντομότερο χρόνο, ο οποίος δεν ξεπερνά τον χρόνο που απαιτείται για τη δικαστική επίλυση των διαφορών)

Οικονομικότερη λύση (π.χ. για την άσκηση των ενδικοφανών προσφυγών δεν προβλέπεται η καταβολή παραβόλου)

Πληρέστερη λύση (η Διοίκηση έχει περισσότερες δυνατότητες επέμβασης στην πράξη της, ακόμα και σε σύγκριση με τον δικαστή της ουσίας)

Για τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης

Αυτοέλεγχος των εκδιδόμενων διοικητικών πράξεων και διόρθωση των πλημμελειών

Εξοικονόμηση πόρων (τόσο ανθρώπινων, όσο και οικονομικών)

Ενδυνάμωση σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των ασφαλισμένων και του Οργανισμού

Για το κοινωνικό σύνολο

Αποσυμφόρηση των δικαστηρίων (μικρότερος αριθμός υποθέσεων άγεται προς δικαστική επίλυση)

Ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης στις περιπτώσεις που η διαφορά άγεται ενώπιον δικαστηρίου προς επίλυση (δοθέντος του ότι η διαφορά άγεται εκκαθαρισμένη τουλάχιστον κατά το πραγματικό της, ενώ έχουν επιλυθεί και τυχόν ζητήματα αναρμοδιότητας κ.λπ.)

Εξοικονόμηση πόρων

Προβλήματα κατά τη λειτουργία των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

Ελλιπής (αν όχι ανύπαρκτη) εκπαίδευση των μελών των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών

(τα μέλη, ιδίως οι μη νομικοί, δεν γνωρίζουν τις νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις επί των θεμάτων που καλούνται να εξετάσουν)

Καθυστερήσεις στη σύνταξη των εισηγήσεων της υπηρεσίας

(ελλιπής προετοιμασία των μελών των Επιτροπών πριν τη Συνεδρίαση)

Σημαντικές καθυστερήσεις στην έκδοση αποφάσεων

(σπάνια τηρείται η προβλεπόμενη στο άρθρο 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας γενική προθεσμία των τριών -3- μηνών)

Ανεπαρκώς αιτιολογημένες αποφάσεις

(οι αποφάσεις συνήθως αρκούνται στην επίκληση της εισήγησης του αρμοδίου οργάνου του Φορέα, χωρίς να παρατίθεται πλήρης, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία)

Προσβολή αποφάσεων από τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης

(δυνατότητα ενδοστρεφούς δίκης χωρίς ουσιαστικό κόστος για τον Οργανισμό)

Προτάσεις ενόψει της σύστασης των Διοικητικών Επιτροπών του ΕΦΚΑ

Συμμετοχή στη σύνθεση προσώπων εξειδικευμένων και ανεξάρτητων,
έτσι ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα των αποφάσεων και να εμπεδωθεί αίσθημα εμπιστοσύνης
των πολιτών προς τις Διοικητικές Επιτροπές

Εκπαίδευση των προσώπων που συμμετέχουν στις Διοικητικές Επιτροπές (είτε ως μέλη, είτε ως εισηγητές)
(με στοχευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα)

Σύσταση δευτεροβάθμιων Διοικητικών Επιτροπών (σε επίπεδο ΠΥΣΥ)
και πλήρης κατάργηση της δυνατότητας έναρξης ενδοστρεφούς δίκης
Διατήρηση ελαστικότητας και ευελιξίας σχετικής διοικητικής διαδικασίας
(αποφυγή «δικαστικοποίησης» ενδικοφανών προσφυγών)

Αντί επιλόγου

Ο πρώτος στρατηγικός στόχος του ΕΦΚΑ για την τριετία 2018-2020, όπως αναφέρεται στο Στρατηγικό Σχέδιο που επικύρωσαν αρμόδια όργανα του είναι η *«Βελτίωση της ποιότητας παροχής υπηρεσιών ώστε να αναπτυχθεί η ενδυνάμωση των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ ασφαλισμένων - Φορέα και μια ενιαία διαδικασία εξυπηρέτησης των πολιτών»*

Στο πλαίσιο αυτό οι Διοικητικές Επιτροπές του ΕΦΚΑ μπορούν και πρέπει να παίζουν τον ρόλο τους ως αμερόληπτα και λειτουργικώς ανεξάρτητα όργανα αυτοελέγχου του Φορέα.

Η ορθολογική λειτουργία των Διοικητικών Επιτροπών θα ενδυναμώσει τις σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ των ασφαλισμένων και του Φορέα, ενώ θα οδηγήσει σε πληρέστερη προστασία των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων, εξοικονόμηση πόρων και αποσυμφόρηση των δικαστηρίων.

ΕΦΚΑ

Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης

Σ α ς ε υ χ α ρ ι σ τ ώ !

ΕΤΕΑΕΠ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΚΟΥΡΓΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΠΑΣ ΠΑΡΟΧΩΝ